

ת"פ 7517/05/13 - מדינת ישראל נגד צלתמר בע"מ, ליאור אבירן

בית דין אזורי לעבודה בנצרת

ת"פ 7517-05-13

לפני:

כב' הנשיאה ורד שפר

המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד יבגני רובין

-

הנאשמים:

1 צלתמר בע"מ
2 ליאור אבירן
ע"י ב"כ: עו"ד עינת פינטו סאאל

החלטה

1. הנאשמת הבעלים של מסעדת "צל תמר" המצויה בקיבוץ אשדות יעקוב

(להלן: "**המסעדה**") , והנאשם הינו הבעלים והמנהל של הנאשמת.

כנגד הנאשמים הוגש כתב אישום בו נטען שהעסיקו מספר בני נוער בימי עבירות בניגוד לסעיף 21 לחוק עבודת נוער תשי"ג 1951.

2. מושא החלטה זו הנה בקשה של הנאשמים לקבלת צו לגילוי מסמכים ונתונים, המתייחסים לביקורות שערכה המאשימה בבתי עסק בשנים 2011-2013 באזורי פריפריה, כגון עמק הירדן בגין חשד לעבירות על חוק עבודת נוער.

הנאשמים טוענים כי מבדיקות שערכו, עולה כי לאף אחד מבתי העסק בעמק הירדן בהם נערכו ביקורות, לא ננקטו הליכים מעבר להתראות, וכי הם בית העסק היחיד באזור כנגדו ננקטו הליכים כלשהם בהקשר בו עסקינן. לטענתם, בהתנהלות זו יש כדי להוות אכיפה סלקטיבית בלתי צודקת המצדיקה ביטול כתב האישום מכוח הגנה מן הצדק.

לצורך הוכחת טענתם בדבר קיומה של הגנה מן הצדק, ביקשו הנאשמים לחייב את המאשימה, להמציא לעיונם את הפרטים הבאים -

- א. רשימה המפרטת את שמות בתי העסק בהם נערכו ביקורות ומועדי הביקורות.
- ב. רשימה המפרטת את שמות בתי העסק לגביהם נפתחו תיקי חקירות בעקבות הביקורות.
- ג. העתקים ממסמכי "סיכום מצב תיקי חקירה" המתייחסים לתיקי החקירה המפורטים בסעיף ב' לעיל.
- ד. העתקים של התראות שנשלחו לבתי העסק בעקבות הביקורות והחקירות.
- ה. העתקים של הודעות קנס שנשלחו לבתי העסק בעקבות הביקורות והחקירות.

לטענת ב"כ הנאשמים, עסקינן בנתונים ומסמכים הנופלים לגדרי "חומר חקירה", כהגדרתו בסעיף 74 לחסד"פ.

לטענתם, המידע המבוקש נחוץ להם כדי להוכיח את טענת ההגנה מן הצדק, שמושתתת על ידיעות שהגיעו אליהם לפיהם בעניינם נהגה המאשימה באופן שונה מאשר בבתי עסק אחרים.

3. לטענת המאשימה -

טוענת המאשימה, כי הנאשמים ביקשו לטעון כי הגיע לידיהם מידע בדבר ביקורות אשר נערכו בבתי עסק אחרים, אלא שהם לא הביאו בדל של ראיה לתמוך בטענה זו, שיש בה כדי לסתור את חזקת החוקיות והתקינות של הפעולה המנהלית.

אשר לבקשה למתן הצו לגילוי ועיון במסמכים הנוגעים לאכיפה-

נטען כי למסמכים המבוקשים אין כל רלבנטיות לאישום הפלילי בתיק זה, ואינם בגדר "חומר חקירה".

עוד נטען, כי מאחר והנאשמים לא הביאו ראיה לתימוכין בטענתם לפיה עסקינן באכיפה סלקטיבית, הרי שאין לראותם אלא כמי שעוסקים במסע דיג.

לגישת המאשימה, הרי שככל שהיה בידי הנאשמים מידע ספציפי כלשהו, יכולים היו לפנות לממונה על יישום חוק חופש המידע במשרד הכלכלה.

4. הנאשמים ביקשו להגיב לתגובת המאשימה, ובתמיכה לתגובתם צירפו תצהיר של אחד מבעלי הנאשמת, בו סופקו פרטים לפחות לגבי בית עסק אחר שעל פי הנטען העסיק בני נוער רבים מאשר הועסקו במסעדה, באותה התקופה, ולגביו הסתפקה המאשימה בהתראה.

אשר לטענה לפיה יש ביכולתם לנקוט בהליך לפי חוק חופש המידע, טענו הנאשמים כי בתי הדין כבר קבעו שאין לחייב נאשם לפתוח בהליך כזה, מקום בו תלוי ועומד כנגדו הליך פלילי, אשר מהותו מחיבת בירור מהיר

ויעיל, ונקיטת פעולה שכזו תעכבו.

5. דיון והכרעה -

המסמכים והנתונים מושא בקשה זו, מבוקשים לצורך הוכחת טענת הנאשמים לפיה עסקין באכיפה סלקטיבית המונעת ע"י שיקולים זרים, כך שממכלול של בתי עסק בעלי אותו אופי בסביבת המסעדה, בחרה המאשימה לחקור רק אותם ולהגיש כתב אישום רק כנגדם.

עסקין בטענה מקדמית שנמנית ככזו בגדר סעיף 149(10) לחסד"פ, ועל בית הדין לקבוע, לעניינה, האם יש בהגשת כתב האישום או בניהול ההליך הפלילי משום סתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.

כפי שקבעה ההלכה הפסוקה, כעולה גם מהספרות המשפטית, הרי ש

"עצם הוכחת טענת הגנה מן הצדק בהליך הפלילי מעמידה בפני הנאשם קושי ראיתי לא פשוט בפרט שחלק מהעובדות והמסמכים הנוגעים לכתב האישום מצויים ברשות או בידיעת הרשות. כך גם שיקול הדעת לעצם הגשת כתב האישום מצוי בידי הגורמים של אכיפת חוק ולכן אף בשל כך במסגרת חשיפת ראיות וחומר רלבנטי לטענת "הגנה מן הצדק" יהיה מקום לבעל דין ובפרט לנאשם לבחון גם באופן של חקירה את מקבלי ההחלטות בהגשת כתב האישום".

(ראו, בין היתר, ספרו של ישגב נקדימון, הגנה מן הצדק (מהדורה שניה 2009, עמ' 473-490).

השאלה מהם גודל המסמכים והנתונים הנופלים תחת ההגדרה של החומר שעל המאשימה להמציא לנאשם לצורך עריכת הגנתו, בין לצורך ביסוס טענת הגנה מן הצדק ובין בכלל איננה פשוטה כלל ועיקר.

גם בתי הדין לעבודה ישבו על המדוכה במקרים שונים שבהם עלתה שאלת גודל החומר שיש לחייב המאשימה להעמידו לעיון הנאשם, ואחד מפסקי הדין המנחים בהקשר זה ניתן בעניין עפ"א 29798-10-11 מדינת ישראל-מרים יהודית עמית (פורסם בנבו, 22.04.2013) (להלן: "עניין יהודית עמית"), בו נאמר בין היתר הדברים הבאים -

"תכלית נוספת וחשובה שביסוד זכות העיון היא החתירה להגיע לחקר האמת ולהוציאה לאור בהליך הפלילי. כמו כן זכות העיון נועדה לאזן במידה מסוימת את פער הכוחות הקיים בין המדינה בתפקידה כמאשימה לבין הנאשם העומד לדין פלילי. המצאת החומר כנדרש, הינה פועל יוצא מ"חובת התביעה לצייר ולו בקווים כלליים את תוכנו של אותו חומר חקירה" (ע"פ 1152/91 סיקסיק נ' מדינת ישראל, פ"ד מו (5) 8, 20) ומהווה עבור הנאשמים "אמצעי בקרה ביחס למיון והסיווג שנעשו בידי רשויות אכיפת החוק בין "חומר חקירה" לבין חומר שנאסף שאינו מהווה 'חומר חקירה'".

ועוד נאמר -

"חומר החקירה" ממין זה יהא "כל ראיה העשויה להיות רלבנטית לשאלות העומדות להכרעה במשפט, במישרין או בעקיפין, בין שהיא תומכת בגרסת התביעה ובין שהיא לכאורה עומדת בסתירה לה, ובין

שהיא נראית נייטרלית לגבי השאלות השנויות במחלוקת" מבחן הרלבנטיות מותר "שוליים רחבים גם למקרים שבהם החומר שבמחלוקת אינו קשור במישרין לאישום או לנאשם, והרלבנטיות שלו לאישום היא גבולית"...

הוסיף בית הדין הארצי בעניין יהודית עמית ואמר את הדברים הבאים - " ודוק; אין לפרש את המונח "חומר חקירה" פירוש דווקני ומצומצם, המוגבל לחומר הראיות הנוגע אך ורק במישרין לעבירה המיוחסת לנאשם. הנטייה היא למתן פירוש רחב. די גם בנגיעה עקיפה. לשון אחרת; "חומר חקירה" הוא גם ראיות השייכות באופן הגיוני "לפריפריה של האישום", אשר להן עשויה להיות רלבנטיות לאישום או לניהול ההגנה. עם זאת, במסגרת שיקול הדעת של התביעה - הכפוף לביקורת בית המשפט - אין לכלול במונח "חומר חקירה" ראיות שהרלבנטיות שלהן לאישום הפלילי הנדון רחוקה ושולית".

עוד נקבע, בעניין יהודית עמית, בהקשר בו עסקין בדיוק -

" נתונים סטטיסטיים ומדיניות אכיפה ביסוס טענה של אכיפה בררנית במסגרת הגנה מן הצדק מחייב הנחת תשתית עובדתית מתאימה (ע"פ 8551/11 יצחק כהן סלכני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (12.8.12)). במקום בו נטען כי רשויות התביעה נוקטות דרך קבע, מדיניות שונה מזו שננקטה בעניינו של הנאשם, נדרש הנאשם להראות כי במקרים אחרים התקבלו החלטות שונות למרות הנסיבות הדומות (בג"ץ 6396/96 סימונה זקין נ' ראש עיריית באר שבע פ"ד נ"ג (3) 305, 289 (1999); יעקב קדמי, על סדר הדין בפלילים הליכים שלאחר כתב אישום חלק שני עמ' 1346 - 1351). "על הנאשם להראות כי ההבחנה שערכה התביעה בינו לבין נאשמים או חשודים אחרים הנמנים עם אותה קבוצת השוויון הינה שרירותית, מפלה או שביסודה שיקולים זרים". (בש"פ 7148/12 עז אלאדין כנאנה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.10.12)). בעניין זה יש להביא בחשבון את הקושי האינהרנטי הטמון בהוכחת טענת אפליה בגין אכיפה בררנית, שכן כל המידע הרלבנטי מצוי בידי הרשות ואין לנאשם גישה אליו.

קבלת טענת המאשימה עלולה להביא לתוצאה לפיה נאשם לעולם לא יוכל להוכיח טענת אפליה. לפיכך, כאשר מדובר בטענת אפליה, יש להקל במידת ההוכחה לכאורה הנדרשת מהנאשם. כמו כן, יש לאפשר לנאשם לקבל מידע ונתונים מהרשות (הן נתונים סטטיסטיים והן נתונים על שיקולי הרשות ומדיניות האכיפה), הדרושים להוכחת הטענה. עמד על כך בית המשפט המחוזי בירושלים בעניין מטר נדיה: "אכן, קיים קושי ראיתי בהוכחת טענת האפליה. לעתים, גם שעה שיצביע נאשם על אחרים שביצעו את אותה עבירה ולא הועמדו לדין, אפשר שבכך לא סגי להוכחתה כדבעי. בקשר לטענת האפליה נדמה, כי מן הראוי ליתן לנאשם גישה למאגר נתונים סטטיסטיים של הרשות אודות מספר החקירות שהיא מנהלת בפרק זמן נתון ביחס לעבירות מן הסוג המיוחס לו ומספר כתבי האישום המוגשים בעקבות חקירות אלה. לא זו אף זו, לו תונח בפני בית המשפט תשתית ראיתית ראשונית לאפליית הנאשם, יהא הדבר ראוי לחייב הרשות, אשר לה, להבדיל ממנו, נגישות לעובדות שבכוחן לבסס טענתו, להביא חומר רלבנטי נוסף"....

מוצאת אני כי דברים אלה יפים עד מאוד גם בעניינו.

קביעה לפיה אין לחייב את המאשימה להמציא כל נתונים מספריים שהם אודות הליכי ביקורת, חקירה והטלת קנסות, עלולה לפגוע פגיעה אנושה בעצם סיכויי הנאשמים להוכיח טענת אכיפה בדרנית מהסוג בו עסקינן, שכן מדובר במידע שמצוי בשליטתה הבלעדית של המאשימה.

דברים אלה יפים ביתר תוקף, כאשר מדובר בטענה שאיננה עוסקת במעשים אלא במחדלים, דהיינו על פי הנתען - לא קיימת אכיפה כלפי אחרים, ולא ברור כיצד מצפה המאשימה שהנאשמים יביאו ראשית ראייה להוכחת היעדר אכיפה, מעבר לאותן נסיבות שהוזכרו בתצהיר שהובא בתמיכה להתייחסותם לתגובת המאשימה.

6. אשר על כן אני נעתרת לבקשה להמצאת המסמכים בעיקרה, תוך צמצום בהיקף ואופי המסמכים המבוקש, במובן זה שאני מחייבת את המאשימה להמציא לנאשמים, לא יאוחר מיום 01/11/15, את הנתונים הבאים -

א. נתונים אודות מספר הביקורות שנעשו באיזור עמק הירדן בשנים 2011-2013, ע"י עובדי משרד הכלכלה/התמ"ת, בגין חשד לביצוע עבירות על חוק עבודת נוער.

ב. נתונים אודות מספר תיקי החקירה שנפתחו בעקבות אותן ביקורות.

ג. נתונים אודות מספר ההתראות שנשלחו בעקבות הביקורות והחקירות האמורות.

ד. נתונים אודות מספר הודעות הקנס וסכומי הקנסות שהוטלו בעקבות הביקורות והחקירות.

בשלב זה לא מצאתי לנכון בנסיבות העניין לחייב בהמצאת שמות בתי העסק ולצורך הנחת תשתית ראשונית לכאורה לטענות הנאשמים די בנתונים המספריים.

7. הנאשמים יודיעו בתוך 30 יום ממועד קבלת המסמכים האם הם עומדים על טענת ההגנה מן הצדק, והפעם יהא עליהם לעגן טענתם בנתונים שיונחו בפניהם.

ככל שיוודיעו שהם עומדים על הטענה, תינתן למשיבה ארכה להתייחס לטיעוניהם.

ככל שיוודיעו שהם חוזרים בהם מהטענה יקבע התיק להמשך דיון.

לעיון ביום 05/12/15.

ניתנה היום, ט"ו תשרי תשע"ו, (28 ספטמבר 2015), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.